

OTORINOLARINGOLOGIK KASALLIKLARI BILAN OG'RIGAN BOLALARNI ANIQLASHDA ONANING RO'LINI OSHIRISH.

*Mirzayeva Shahnoza Zokirjon qizi,
Kosonsoy Abu Ali Ibn Sino
jamoat salomatligi texnikumi o'qituvchisi
shahnozamirzayeva302@gmail.com*

Annotatsiya. Ushbu maqolada otorinolarologik kasallik bilan og'rigan bolalar bilan eng ko'p birga bo'ladigan onalar bo'lgani tufayli onalarni farzandini otorinolarologik kasallikni dastlabki davridayoq aniqlashda uning ro'lini beqiyos darajaga ko'taradi. Shu boisdan onalarga qanday usullar bilan sodda va tushunarli tarzda qanday o'rgatish kerakligi to'g'risida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: Otorinolarologik kasallik, o'mrov suyagi, quloq, burun, yuqori nafas yo'li, halqum, hiqildoq.

Annotatsiya. In this article, mothers who are most often with children with otorhinolaryngological diseases, raise their role to an incomparable level. Therefore, it was thought about how to teach mothers in a simple and understandable way.

Kalit so'zlar: Otorhinolaryngological disease, spine, ear, nose, upper respiratory tract, larynx, larynx.

Kirish. Otorinolarologik kasalliklar bu kalla va bo'yin sohasi, aniqrog'i odam tanasining qosh usti yoyidan o'mrov suyagigacha bo'lgan qismining kasalliklaridir.

Tabobat, shu jumladan otorinolarologiya fani eng qadimiy fanlardan biri hisoblanadi. Qadimiy yunon yozuvlari va Buqrot (Gippokrat, eramizdan oldingi 460 - 377 yy.)[4] asarlarida burun, halqum va hiqildoqning anatomik tuzilishlari, faoliyatlari va kasalliklari haqida ma'lumotlar keltirilgan. Buqrot suyak chig'anog'ining 8 ichida parda chig'anoq borligini aniqlagan, tanglay murtaklarini ko'rsatkich barmoq yordamida paypaslash, burun polipini ipak ip yordamida olish, tashqi eshituv yo'liga o'simlik yog'ini tomizish va tiqma qo'yish kabi ko'pgina tekshiruv va davolash usullarini tavsiya qilgan. Keyinchalik Sels (eramizdan oldingi I asr), Jolinus (Galen, eramizdan oldingi 129 - 201yy.) va qadimiy dunyo tibbiyotining boshqa vakillari ham o'z asarlarida ushbu mavzuni kengroq yoritganlar. [1]

Asosiy qism

Otorinolarologik kasalliklar bu kalla va bo'yin sohasi, aniqrog'i odam tanasining qosh usti yoyidan o'mrov suyagigacha bo'lgan qismining kasalliklaridir Yuqori nafas yo'llari, ya'ni burun, halqum, hiqildoq organizmga tozalangan va isitilgan havo oqimini kirishini ta'minlabgina qolmay, balki hid bilish, ovqatlanish va nutqni shakllantirish kabi muhim faoliyatlarda ishtirok etadi. Quloq esa insonga tovushlarni va nutqni eshitish, ularni tahlil qilish hamda muvozanatni saqlash imkonini beradi. Bunda ushbu a'zolarining faoliyati yurak, qon tomir, asab, bosh

miya, oshqozon-ichak, harakat, immun, qon ishlab chiqarish va boshqa a'zo va tizim-lar faoliyati bilan uzviy bog'liq. Shubhasiz, bunday fiziologik va anatomik aloqalar [2] LOR-a'zolari va ushbu tizimlarning kasalliklarida qanday patologik reaksiyalar yuzaga kelishini belgilab beradi. LOR-a'zolarining yallig'lanishi va boshqa kasalliklari aksariyat hollarda organizmda turli patologik o'zgarishlarni rivojlanishiga olib keladi, shuning uchun onalar bunday kasalliklarni aniqlashda qisman bilim va ko'nikmaga ega bo'lishlari lozim. Statistik ma'lumotlarga ko'ra farzand bilan eng ko'p birga bo'ladigan shaxs bu onadir, ona bolasi bilan kun davomida deyarli 70% birga bo'ladi bu degani kasalliklarni barcha belgilariga ona birinchilardsan bo'lib guvoh bo'ladi. Huddi shu uchun ham onalarga ko'proq bolalarda uchraydigan kasalliklar belgilari haqida qo'shimcha bilimlar berish zarurdir, bu esa o'z navbatida bolalarda bo'lishi mumkin bo'lgan kasalliklarni oldini olish va uni erta aniqlash davolash ishlarini erta boshlash hamda muvafiqiyatli asoratsiz davolashga erishishga imkon beradi. Ho'sh buni qanday qilish kerak? Men taqdim etayotgan taklif shuki. Bolalarda uchraydigan kasalliklar belgilari haqida kichik qo'llanmalar onalar uchun tayyorlashdir. Va maktab davrida haftasiga 1 soatdan yil davomida tibbiyot kursini o'tish zarurdir. Bu o'z navbatida tibbiy bilimga ega onalar ega bo'lamiz. Bunday yondashuv tibbiyot behuda bormaslik ortiqcha sarf harajatlar va asoratli kasalliklarni erta aniqlash imkonini beradi. [3]

Xulosa

Otorinolarinologik kasallik quloq, burun, yuqori nafas yo'li, halqum va hiqildoq kiradi va bu kasalliklar yosh bolalarda ko'plab uchrashi, ayniqsa ona ko'z o'ngida sodir bo'lib o'z belgilarini namoyon qiladi. Bundan shuni qilishimiz kerak yosh onalarimiz bilan ko'proq tibbiy bilimlarga ega bo'lishlari yo'lida choralar ko'rishimiz keraklini anglatadi. Bu boradagi ishlarni qancha erta boshlasak shuncha yosh bolalar o'rtasida bo'ladigan kasalliklarni tarqalishini oldini olishga, davolashga va oldini olib asoratlarsiz davolashga erishamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni bilan tasdiqlangan «2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida»gi Farmoni. <http://uza.uz>
2. Yo'ldoshev J. G., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. T.: O'qituvchi, 2004. -104 b.
3. Брюс У., Джафек ЭНН. Секреты оториноларингологии. 2001.
4. S.A. Hasanov, N.X. Vohidov. "Otorinolarinologiya". 2013yil.